

## Bài 17

# CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN LƯỢNG MƯA. SỰ PHÂN BỐ MƯA

### I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

#### 1. Về kiến thức

- Hiểu rõ các nhân tố ảnh hưởng đến lượng mưa.
- Nhận biết sự phân bố mưa theo vĩ độ.
- Hiểu rõ ảnh hưởng của đại dương đến phân bố mưa.

#### 2. Về kĩ năng

- Phân tích mối quan hệ nhân quả giữa các yếu tố : nhiệt độ, khí áp, đại dương... với lượng mưa.
- Phân tích biểu đồ (đồ thị) phân bố lượng mưa không đều theo vĩ độ.
- Đọc bản đồ và giải thích sự phân bố mưa trên thế giới do ảnh hưởng của đại dương.

### II – THIẾT BỊ DẠY HỌC

- Bản đồ phân bố mưa trên thế giới.
- Phóng to biểu đồ các kiểu khí hậu trong SGK.

### III – MỘT SỐ ĐIỂM CẦN LƯU Ý

#### 1. Về nội dung

Sự phân bố lượng mưa là trọng tâm của bài.

#### 2. Về phương pháp

Dựa vào những kiến thức đã có của HS dẫn dắt các em giải thích nội dung của bài.

#### 3. Gợi ý trả lời một số câu hỏi

- Câu hỏi :

Dựa vào kiến thức đã học, giải thích vì sao miền ven Đại Tây Dương của Tây Bắc châu Phi cùng nằm ở vĩ độ như nước ta, nhưng Tây Bắc châu Phi có khí hậu nhiệt đới khô, còn nước ta có khí hậu nhiệt đới ẩm, mưa nhiều.

Trả lời :

+ Tây Bắc châu Phi có khí hậu hoang mạc, vì nằm ở khu vực có cao áp thường xuyên, gió chủ yếu là gió Mậu dịch, ven bờ đại dương lại có dòng biển lạnh.

+ Nước ta nằm ở khu vực khí hậu nhiệt đới gió mùa, không bị cao áp ngự trị thường xuyên.

– Câu hỏi :

Dựa vào hình 17.1 và kiến thức đã học giải thích về tình hình phân bố lượng mưa ở các khu vực xích đạo, chí tuyến, ôn đới, cực.

Trả lời :

+ Khu vực xích đạo mưa nhiều nhất do khí áp thấp, nhiệt độ cao, khu vực phân bố chủ yếu là đại dương và rừng xích đạo ẩm ướt, nước bốc hơi mạnh.

+ Hai khu vực chí tuyến mưa ít do áp cao, tỉ lệ diện tích lục địa tương đối lớn.

+ Hai khu vực ôn đới mưa trung bình, do khí áp thấp, có gió Tây ôn đới từ biển thổi vào.

+ Hai khu vực cực có mưa ít nhất do áp cao, do lạnh, nước không bốc hơi lên được.

– Câu hỏi :

Dựa vào hình 17.2 và kiến thức đã học, hãy trình bày và giải thích tình hình phân bố mưa trên các lục địa theo vĩ tuyến 40°B từ Đông sang Tây.

Gợi ý trả lời :

Vì không có các bản đồ khác nên HS chỉ cần trình bày được lượng mưa thay đổi từ Đông sang Tây và giải thích chủ yếu là do gần và xa đại dương, kết hợp dòng biển nóng hoặc dòng biển lạnh.

#### IV – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

##### 1. Mở bài

Nhìn vào bản đồ phân bố lượng mưa trên thế giới có thể nhận thấy : nước ta có lượng mưa trung bình khá cao, nhưng bán đảo A Rập có cùng vĩ độ như nước ta, cũng giáp biển nhưng lượng mưa lại rất thấp và trở thành khu vực bán hoang mạc và hoang mạc.

Vì sao lại như vậy ? Muốn hiểu được sự khác nhau đó chúng ta cần phải biết những nhân tố ảnh hưởng đến phân bố lượng mưa.

## **2. Tổ chức dạy học**

– Với từng nhân tố, GV đều có thể nêu câu hỏi yêu cầu HS nhận xét hoặc giải thích như :

- + Vì sao khu vực khí áp thấp lại mưa nhiều, khu vực khí áp cao lại mưa ít.
- + Gió mùa mùa đông đem lại lượng mưa nhiều hay ít, vì sao ? Gió mùa mùa hạ đem lại lượng mưa nhiều hay ít, vì sao ?
- + Dựa vào hoạt động của dòng biển, hãy giải thích vì sao ven biển tây bắc châu Phi lại là miền hoang mạc.

– Khi dạy nội dung phân bố mưa không đều theo vĩ độ, ngoài việc yêu cầu HS quan sát hình 17.1 để nhận xét về tình hình phân bố mưa ở các khu vực cần cho HS giải thích vì sao khu vực này mưa nhiều, khu vực kia mưa ít.